

ENERGIJA

BITI

Zbirka knjižic BITI nastaja v okviru istoimenskega projekta. Loteva se vprašanj trajnostnega razvoja in bivanja v najširšem pomenu besede. Tematska področja raziskovanja so hrana, naravni viri, energija, reciklaža, zdravje, različne oblike onesnaževanja ipd. Namen projekta in knjižic BITI je ozaveščati mlade o resnosti izpostavljene problematike na globalni ravni ter jih animirati za trajnostni način življenja in odgovorno potrošnjo v vsakdanjem življenju in lastnem okolju.

KOLOFON

Teksti: Youthxchange in Drago Pintarič
Urejanje: Vera Kraševc
Oblikovanje: Atej Tutta
Produkcija: BITI
Sofinancer projekta: Mestna občina Ljubljana
Izdajatelj: KUD Pozitiv in Dijaški dom Ivana Cankarja,
2010

ENERGIJA

Bodimo luč za prihodnost!

Človeštvo že stoletja uporablja zemeljske vire, kot da ne bi bilo prihodnosti. Od industrijske revolucije naprej je bila gospodarska rast tesno povezana s povečano porabo energije. V zadnjih tridesetih letih se je poraba energije povečala za neverjetnih 85 %. Če pogledamo trideset let v prihodnost, lahko pričakujemo, da bo poraba energije narasla še za dodatnih 60 %. Premog in nafta, naša najpomembnejša energetska vira, sta fosilni gorivi. Ime nam pove, da sta ti gorivi nastali iz zakopanih ostankov mrtvih živali in rastlin, ki so živele pred milijoni let. Fosilna goriva, predvsem nafta, naj bi v energetske kombinaciji predvidoma prevladovala tudi v naslednjih tridesetih letih, ob predpostavki seveda, da bo sedanji vzorec porabe energije ostal nespremenjen. Če bo res tako, bo energetske sektor še naprej prispeval večino izpustov toplogrednih plinov.

Posledica prekomerne porabe fosilnih goriv je nedopustno povišanje koncentracij toplogrednih plinov kar neposredno prispeva k podnebnim spremembam. V ozračju zadržuje preveč toplote, zaradi česar se planet segreva. Posledica je razpad naravnega podnebnege sistema, kar ima negativne učinke na vseh ravneh. Odvisnost od neobnovljivih naravnih virov energije je potrebno zmanjšati. Iskati moramo druge obnovljive vire energije. Moč vetra, sončne in geotermalne energije, biomase ter vodne energije še vedno premalo izkoriščena. Logika kapitala in trenutnih koristi ne upoštevajo trajnostnih posledic. Fosilna goriva so podcenjena, saj v njihovi ceno niso vključeni vsi stroški, ki so povezani z njihovim črpanjem, distribucijo in rabo.

Na drugi strani so okolju prijaznejši viri energije, ki ne izpuščajo ogljikovega dioksida, dražji. To so razmeroma nove, inovativne rešitve, ki jih še ne uporabljamo v tolikšnem obsegu, da bi se njihova cena lahko znižala.

Rešitev leži v razbitju monopola velikih korporacij, ki presegajo nacionalne meje ter večje vlaganje v obnovljive vire energije kar bi omogočilo razviti nov energetski trg in znižalo cene. Prav tako bi morala biti cena fosilnih goriv odsev dejanske cene pridobivanja in rabe.

Energija je nujna skoraj za vse naše dejavnosti, od kuhanja in ogrevanja hiš do industrijske proizvodnje. Vendar pa imajo raba energije, proizvodnja in odpadki tudi svoje posledice. Poleg avtomobilov je električna energija namreč največji vir toplogrednih plinov na Zemlji.

Varčevanje z energijo postaja osrednja tema, ki zahteva tako globalne kot individualne rešitve. Vsak dan lahko naredimo kar nekaj stvari, s katerimi zmanjšamo porabo energije. Poleg tega pa ne privarčujemo samo energije, ampak tudi denar! Naraščanje cen energentov predstavlja enega od vzvodov, ki prispeva k premisleku o varčnem ravnanju z energijo, vendar gre za »sebičen« razlog, ki se ne sooča s celovitostjo problema. Denar je zgolj menjalno sredstvo, ni ne hrana, ne energija. Na opustošenem mrtvem planetu, ne bo ničesar mogoče kupiti in ne bo pomenil nič.

Predlogi za zmanjšanje porabe energije

Pot tih milj se začne s prvim korakom. In sprememba se začne v glavi ...

Ni vprašanje koliko lahko kupimo, porabimo in plačamo, temveč koliko potrebujemo in nam pripada. Naš »ekološki odtis«, naj bo čimmanj opazen in premišljen.

Nekaj predlogov, povzetih iz knjige Yuthxchange, za zmanjšanje energije:

Izključi ga! Televizor v pripravljenosti (stand by) lahko še vedno porabi skoraj četrtino energije, ki bi jo porabil, če bi bil prižgan. V nekaterih državah televizijski aparati sploh nimajo več tipke za izklop: v tem primeru preprosto izvleci vtičač iz vtičnice!

Kupuj energijsko učinkovite, kompaktne fluorescentne žarnice. Ugasni luč v prazni sobi.

Znižaj temperaturo za nekaj stopinj. Če te zebe, obleci pulover namesto da nastaviš termostat na višjo temperaturo.

Raje se tuširaj, kot kopaj in ne rabi več vroče vode, kot je potrebuješ. Hladne prhe te osvežijo!

Odvržene baterije močno onesnažujejo okolje. Če jih že moraš uporabljati, se odloči za take, ki jih je mogoče znova napolniti.

Preveri, ali vrata in okna dobro tesnijo in ne prepuščajo prepiha.

Stare gospodinjske aparate zamenjaj z energijsko učinkovitimi.

Pojdi po stopnicah in ne z dvigalom; to je dober način, da ostaneš v formi!

AKCIJA

Dijaški dom Ivana Cankarja (DIC), se je preko projektov BITI in vključenosti v mrežo Eko šol priključil v vseevropski projekt Click the Switch / Izklopi stikalo.

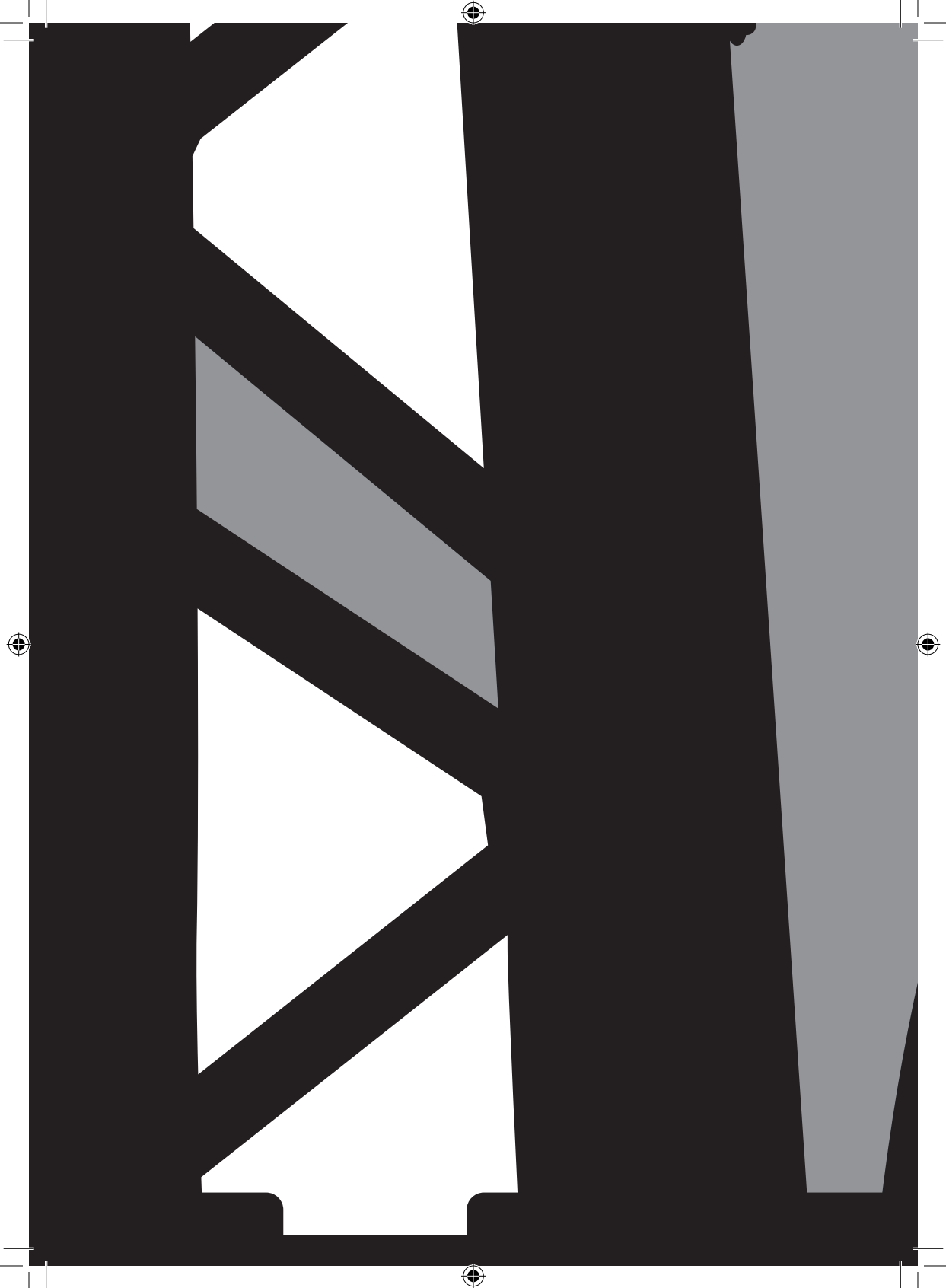
Akcija poteka preko Delavnice grafičnega oblikovanja, kjer udeleženci pridobivajo znanje oblikovanja plakatov in izdelajo konkretni izdelek na temo kampanje Izklopi stikalo. Najboljši plakati bodo natisnjeni in razstavljeni v domačem okolju ter poslani na mednarodni natečaj. Izhodišče izdelave plakatov so izbrani slogani, ki so jih prispevali dicarji na internem natečaju z namenom priprave nalepka za stikala v DIC-u.

Vse te aktivnosti so usmerjene k ozaveščanju dicarjev, da ugašajo nepotrebna svetila in elektronske naprave, ki niso v uporabi.

V domu smo začeli z e- računovodstvom, kar pomeni, da so prihranki merljivi. Rezultati o privarčevani energiji bodo sproti objavljeni, letni prihranek pa bo namenjen novim ekološkim pridobitvam v domu, ki jih bodo predlagali ozaveščeni dicarji.

VIR: Youthxchange, izobraževalni priročnik, publikacija Združenih narodov, Ljubljana, 2007

BITI